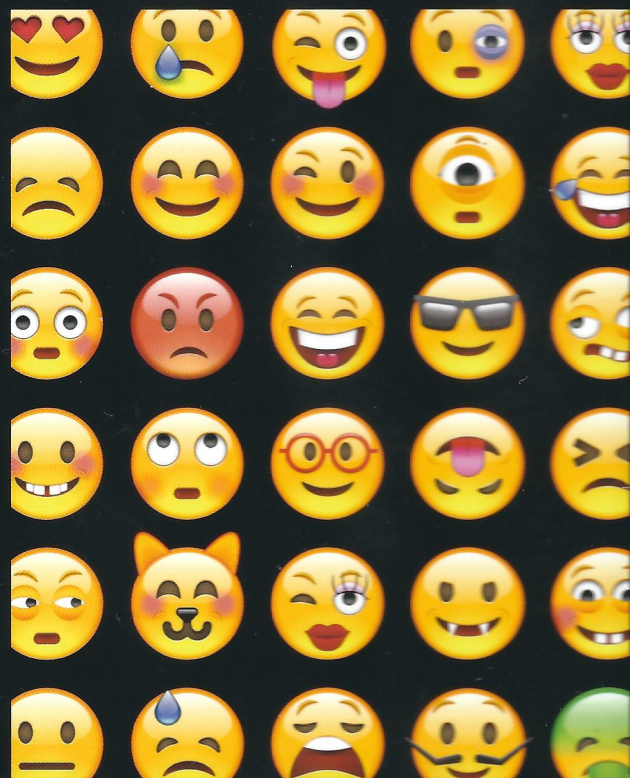

א זוהר אבני א חנן אלון א עוז אלמוג א תמר
אלמוג א לאה אנקרי א שגית ארבל אלון
א ישראל בר-כוכב א יעל ברנדוימן א אורי
ברנשטיין א דוב ברקוביץ א אבישי גל-ים א אהרן
דמסקי א חיים הררי א דניאל וגנר א רפי וויכרט
א הילה ויסברג א שלמה וינר א דניאל זיופמן
א רחל חלפי א אבנר טרויניץ א ירון כהן א דני
כספי א עמנואל לוטם א עפר לידר א מיכאלה
למדן א יצחק למנסדורף א רבקה מרים א אגי
משעול א רוני סומק א מרים עבד אל רחים א
יבשם עזגר א צבי עצמון א דן ערמון א צחי
פלפל א גלעד פרז א ערן צלגוב א עידו קינן א
דיתי רונן א אברהם שטאל א אהוד שפירא א

שירת המדע

שנתון לספרות, אמנות ומדע
לזכר עפר לידר

תשע"ז א 2017

דור ה-Y מגדל ילדים

הורים נטו תמיד לדבר בחיבה ובגאווה על ילדיהם, אבל דומה שבקרב דור ה-Y זאת כבר השתפכות של ממש. ההורות המחבקת הפכה לסמל סטטוס כה חשוב בדור הזה, עד שהמרחב הציבורי (כולל

הרשתות החברתיות) מלא במחוות של חיבה מוחצנת ומוגזמת לילדים: נשיקות, חיבוקים, שירים, מחמאות ומילות אהבה: "מאמיי", "חיים שלי", "נשמה", "נסיך" וכיוצא באלה. הם נועדו לא רק לאותת לסביבה "כמה הילד שלי מתוק ומיוחד", אלא גם (ובעצם בעיקר) "כמה אני הורה מסור ומשקיע". זו גם הסיבה לכך שימי ההולדת של הצאצאים של דור ה-Y מקבלים מימד פולחני ומלווים בהשתפכיות רגשיות על הצאצא בפייסבוק. פוסטים בפייסבוק:

ד"ר תמר אלמוג חוקרת ומלמדת חינוך באוניברסיטת חיפה. פרופ' עוז אלמוג הוא סוציולוג והיסטוריון באוניברסיטת חיפה. המאמר מבוסס על פרק מספרם המשותף "דור ה-Y כאילו אין מהר", שיצא לאור בפברואר 2016 בהוצאת "מודן", ונמצא מאז ברישומות רבי המכר.

"עומרי הנסיך שלנו (תמונה של התינוק)... יומולדת 3 חודשים..."

החברים מגיבים: "מזל טוב ליפוהו!"; "מתוק נוטף דבששששש... בלי עין הרע..."; "מזל טוב מתוק מתוק." "ביום הזה לפני 3 שנים

בתזמון מדויק עם הספרה 1 בשעה

11:11 הגיע לעולם הפלא שלנו שחר.

שחרון, המון המון מזל טוב תמשיך בדרכך המופלאה להכניס אור לחיינו למגנט ולהמם אותנו.

"מזל טוב מלאכית קטנה שלנו..... נסיכת המשפחה. לפני 6 שנים הפתעת אותנו והגחת לאוויר העולם בסערה,

כמה שבועות לפני התכנון....

כבר מההתחלה עשית

'מה בראש שלך' ואת

ממשיכה. [...] אני מאחל

לך שתמשיכי לעשות

חייל, שתהיה בריאה,

וחזקה, חכמה ושנונה,

חייכנית ובדרנית. את

עושה לכולנו אושר גדול.

אין לי מילים לתאר מה ואיך

אני מרגיש. מוטב שאסיים כאן."

"מזל טוב לבת המדהימה שלי מיכל

שמלאו לה היום 5 קיצים. אין עליך

מיכלצ'וק ילדה חברותית ומצטיינת.

אוהבת אותך, אמא". השינוי על סקלת הערכים נמדד גם על-פי אזורי הקיצון. ואמנם, פולחן הילד נעשה כה שכיח ודומיננטי, עד שרק טבעי שצמחו לו ביטויים מוקצנים המעידים על המגמה הכללית. כך, למשל, ב-2012 דיווח אתר מאקו על תופעה מוזרה לכאורה – יותר ויותר הורים צורבים את שמות ילדיהם על גופם בקעקוע. התופעה הזאת יובאה מחו"ל: לא מעט סלבס מתהדרים בקעקועים כאלה, ביניהם אנגלינה ג'ולי, ג'וני דאפ, ג'וליה רוברטס, אמינאם ודייוויד בקהאם. גם אצלנו עשו זאת מירי בוהדנה, מיכל אמדורסקי, איציק זוהר, גילי מוסינזון ועוד.

הורות קמאית

במאי 2012 התפרסמה

תמונה פרובוקטיבית

על שער המגזין

"טיים". בתמונה נראה

ילד מגודל בן שלוש

עומד על כיסא כדי

לינוק משדי אמו בת

העשרים ושש. הכותרת

שהתנוססה על התמונה

הייתה: "האם את אמא

מספיק?" (Are you mum enough?).

בכתבה, שעוררה הדים רבים על

הלגיטימיות של הנקה בציבור, הוצגה

"גישת ההורות המקרבת" של ד"ר ביל סירס (Sears). מדובר במגמה של מעין "הורות טבעונית" אשר מעודדת את האם לחזור כביכול לבסיס הקמאי; למשל, לשאת את ילדיה על גופה לאורך היום ולהניקם עד גיל מבוגר יחסית.

מי גאון של אמא/אבא?

רוב ההורים הצעירים נשטפו בתעמולה הפסיכו-קפיטליסטית, שבמרכזה המסר שכדי להצליח בחיים צריך להשקיע מוקדם ככל האפשר. לכן, אסור לתינוק לבהות כך סתם בעריסה. צריך לגרות את חושיו, לאמן ולתרגל אותו. לכל צעצוע ומשחק יש תכלית לימודית, וכל חוג ושיעור הוא מנוף לשלב התחרותי הבא. כאשר הנאיביות, הדוגמטיות, רגשי האשם וחוסר הביטחון של ההורים הצעירים נפגשים עם מנגנון שיווק משוכלל, מתהווה שוק עצום של צעצועים חינוכיים וקורסי העשרה ("בייבי יוגה - מלידה עד זחילה", "צליל לטף - מזחילה עד הליכה", "סדנת יחסי אחים", "מוסיקה וסיפורונים" ועוד). כל זה מרוקן את הכיסים המצומקים גם כך של המשפחות הצעירות, ומעלה את מד הלחץ

המשפחתי. עם הזמן גם נוצרת תפיסה מעוותת שכסף קונה הכל, כולל הורות טובה. הורים רבים מפתחים התמסרות כפייתית ממש לקידום ילדיהם, והדבר מתבטא בין השאר בחיפוש אחר מוסדות חינוך ייחודיים, בדחיפתם למרכז הבמה, ובליווי צמוד שלהם לכל

שיעור ואימון. התופעה מתבטאת גם בריבוי קבוצות ווטסאפ של הורים בגני הילדים ובבתי-הספר היסודיים, שבהן שכיחות הביקורת והמחאה על גננות ועל מורות, אשר מובילות ללחץ מתמיד על המערכת.

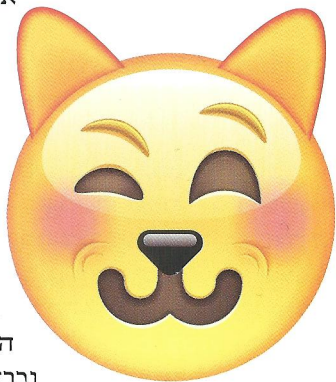
ילדים ממותגים

סמל הסטטוס ההורי נקנה גם בתרבות המתנות. אם בעבר ילדים חלמו בעיקר על מתנות יום הולדת צנועות, היום ההורים והסבים מרפדים את ילדיהם ואת נכדיהם באינספור פינוקים חומריים יקרים. באופן פרדוקסלי, הילדים מעריכים את המחוות החומריות פחות ופחות. הם נעשים תובעניים, והכרת התודה מתקשה בהם. הם גם

ממצים מהר, ומשתעבדים לגירויים חיצוניים בתדירות הולכת וגדלה. יתר על כן, במקום להעסיק את עצמם בצעצועים שקנו להם, הם מעסיקים את הוריהם המותשים ותורמים לקריסתם.

כתבה באתר סלונה: "אנחנו דילרים של ריגושים לילדים שהופכים לנרקומנים שלהם, כך כתבתי הערב על הקיר שלי בפייסבוק, בתגובה לדיון שפתחתי על האופן הבלתי נתפס שילדינו אינם שבעים לעולם מהריגושים, ההפעלות והאטרקציות שאנחנו מלעיטים אותם. [...] זה נראה כאילו כולם עובדים נורא קשה בלשעשע את הילדים שלהם בחופש הזה, רצים מפעילות אחת ולאחרת [...] אחרי יום שכלל מוזיאון, ביקור של חברים וארוחת צהריים משותפת, וביקור שלנו אצל חברים אחרים

- לשמוע את הילד שואל, מה עושים עכשיו, הבהיר לי שהבעיה לא מוגרה".
אם בת 33:
"הילד שלי רק בכיתה א' והוא כבר צרכן אובססיבי. הכל צריך להיות מסי וברצלונה: ילקוט, קלמר, מחברות. את זה עוד הייתי

מקבלת. אבל גם נעליים, חולצות. הכל! זה הופך לבור ללא תחתית. כל יום משהו נוסף. אני יודעת שזה לא טוב, אבל קשה לי להגיד לו לא. אני לא יודעת מה לעשות.”

אהבה מצולמת

הורי דור ה-צ נאלצו להיסחב עם מצלמות וידאו גדולות כדי להנציח אירועים מרגשים חד-פעמיים בתולדות ילדיהם, כדוגמת ימי הולדת או חגיגות בגן. להורים מדור ה-צ כבר יש סמארטפון ביד, והם מתעדים את ילדיהם ואת חוויית ההורות באופן יום-יומי, כמעט כפייתי, כפי שהתרגלו לתעד ולשתף כל חוויה אחרת. כל חיוך, כל שעה שגדלה, כל בגד חדש או עיטוש חניני מצולמים ומועלים לצפייה ולשם קבלת משובים. כך, בשקט בשקט, נוצרת הבעיה הדורית הבאה: פעוטות שמתרגלים לעשות פוזות למצלמה מגיל אפס, וצפויים לפתח מיקוד עצמי וניתוק סביבתי ברמה חדשה.

הורים בכתבה למאקו:

טלי בריל, אמא של עילי: “ברור שאני חולת לייקים. אני מעלה תמונות של החביתה שלהם בבוקר ושל הילד עם התיק בדרך לגן. יש את העניין הזה של פידבק חיובי מהסביבה וזה משהו שאני מאוד נהנית ממנו אני קמה באמצע הלילה ובודקת באייפון איך מגיבים האנשים.”

ורדית אדלר, שקראה לבתה לייק: “כשחשבנו על המשמעות שלו אמרנו שזה נהדר. משמעות כל כך יפה. לייק הרעיון של לפרגן כל כך יפה. יש לה פרופיל עם

חברים מכל רחבי העולם.” מדוע הם מייחסים משקל רגשי כה גדול לתפקיד ההורות? ה-צניקים גדלו להורים מגוננים,

שחינכו את ילדיהם על פי

האתוס שלפיו הילד במרכז, ולכן טבעי שהם ימשיכו לצעוד בנתיב הערכי הזה ואף ירחיבו אותו. כיוון שהם לא רכשו את השפה הסמכותית וכיוון שרבים מהם מאוד ילדותיים, הם נוטים להתייחס לילדיהם כאל אח או אחות קטנים או כאל חיית מחמד, ופונים אליהם בסגנון לשוני מתיילד (מבחינת התוכן והדיקציה).

פולחן ההורות ששטף את החברה המערבית מינף את אתוס טיפוח הילדים לרמה של פולחן, וכתוצאה מכך הוליד ב-צניקים דחף להיות הורה עילאי. לעיתים השאיפה להצטיין ולפתח “קריירת הורות” נועדה לפצות על כישלונות אישיים של ההורים, בעיקר בעולם התעסוקה.

לא מעט צעירות מחליטות להיות “אימהות במשרה מלאה” בשל רצון מודע ובלתי-מודע להימלט מהמירוץ התובעני לקריירה, שהתיש אותן בשלב מוקדם של חייהן. משעה שהחליטו להתמסר לגידול

הילדים, הן עושות זאת עם כל הלב, בין השאר כדי להצדיק לעצמן ולסביבתן את הבחירה שעשו (מקצתן לוקחות משרות חלקיות).

אבהות אימהית

אבות מדורות קודמים ראו את תפקידם העיקרי בפרנסת המשפחה, בתמיכה באם ובהגנה עליה, ובהקניית משמעת וחוסן לילדים. הגברים היו מגיעים הביתה בתום יום עבודה ארוך, עייפים ומותשים, ושוקעים עד מהרה לתוך הכורסה בסלון כדי לבהות בטלוויזיה. הם בילו במשורה עם ילדיהם, והיו מעורבים מעט מאוד בחייהם האישיים.

היום, לעומת זאת, המודעות ההורית של הגברים השתנתה, כי החברה מצפה מהאבות להיכנס גם לתפקידים “אמהיים” מסורתיים. התקשורת המערבית מרבה לעודד את הגברים “להיפתח לצד האמהי”, ומציגה אין-ספור המחשות של “אבות חדשים” שהצטיינו בתפקידם. תפיסה חדשה זו של אבהות הולכת ומתפשטת, הן בהשפעת אתוס השוויון והן בשל הגישה הרווחת שהורות היא ביסודה תהליך נרכש. בעבר קיבל הגבר “פטור” מדאגות לטיפול השוטף בילדיו, והומרץ להתמקד בפרנסת המשפחה. בשביל האשה, האימהות הייתה מרכז החיים. החיים במשפחות מורחבות איפשרו מעבר זורם של מידע וניסיון חיים מסבתות ומדודות בוגרות לאמהות צעירות, ויחד

איתן הועברו גם הציפיות המיגריות. נהוג היה לומר בצחוק או בדמע, כי להיות הורה הוא המקצוע היחיד בחברה המודרנית שאינו דורש הכשרה או רישוי מוסמך. אבל היום, כאשר לכל פעולה הורית יש הוראות הפעלה, אפשר להעביר גם לידי הגברים, בדומה להעברת הוראות הבישול הביתי.

מחקרים מלמדים, שמספר השעות שאבות משקיעים בטיפול בילדים ובעבודות הבית גדל כמעט פי שלושה בחמישים השנים האחרונות. הקשר המתהדרק בין האבות לילדיהם בא לידי ביטוי גם בשותפות בפעילויות שבעבר היו נחלת נשים בלבד, כגון קימה בלילות לתינוק, החלפת חיתולים, פיזור בגני הילדים ובבתי-הספר, ובילוי משותף בגני משחקים.

בינואר 2014 הקים עמרי אימבר את פרלמנט האבות בערוץ המשפחה של Xnet – שהוגדר כ"פלטפורמה הייעודית הראשונה לבלוגים של אבות". בריאיון עיתונאי הוא סיפר: "הרעיון היה להתחיל להעלות את השיח האבהי לאוויר. את זורקת אבן ופוגעת ב־300 בלוגריות אמהות. חשבתי לעצמי 'זמה עם הגברים?' אני חושב שלאנשים היה בעבר קשה לבוא ולהגיד 'אני אבא מעורב', והיום יותר קל להגיד את זה. יש כאן מהפכה".

כיוון שזה דור ישיר ופתוח, שאינו מהסט להודות בחולשות, הוא מתנה את מר גורלו בפומבי. גברים רבים מתוודים

על תפקודם הגמלוני כהורים, ומלגלים על עצמם בבמות אינטרנטיות מגוונות. התופעה רווחת גם בסיטקומים ובסדרות טלוויזיה פופולריות כגון "יום האם", "עבודה ערבית", "סופר נני" ו"רמזור". המחשה ידועה במיוחד של התופעה מצויה בספר ילדים ציני ומשעשע של סופר אמריקאי צעיר בשם אדם מנסבך (Adam Mansbach). המחבר משיב את בנו לישון, באמצעות סיפור מחורז על בעלי-החיים שהלכו לישון, והילד מתבקש לנום על משכבו כמותם. אבל בניגוד לספרי הילדים ההומאניים, הבקשה כאן ישירה ובוטה (ולכן גם אותנטית ומצחיקה): כל בית מסתיים במשפט המחץ "Go the Fuck to Sleep", שמשקף את הייאוש של הגברים חסרי הסבלנות נוכח המטלה המעצבנת.

נוצר כאן בעצם פרדוקס טראגי: דווקא הדור שמודעה יותר מכל דור אחר עם המודל הגברי החדש, הוא גם הכי פחות מוכשר ליישם אותו. יש הגורסים שההורות החדשה לא טבעית לגברים, ובמיוחד לאבות ה-צניקים. רובם פשוט תלתיים וחלשים מכדי לעמוד במשימה. הקושי של האבות הצעירים נובע מעוד כמה סיבות: המסרים הכפולים

והמבולבלים שמעבירה להם החברה, עולם התעסוקה החדש אשר מקשה עליהם בשל ריבוי שעות העבודה, הזמינות המתמדת שיוצר הסמארטפון, והיעדר מודל של סמכות גברית. לכאורה היה אפשר לצפות, שדור פלורליסטי אשר קשוב לילדים יפתח הרמוניה משפחתית ושלוות נפש כהורה. בפועל קרה בדיוק ההיפך. הציפייה להיות "הורים מושלמים", לצד קשיי התיפקוד בבית והלחץ הגובר של הפעוטות הבלתי-מרוסנים (הם חשים בחולשת הוריהם ומנצלים אותה), יוצרים חוסר נינוחות הורית ומעוררים רגשות אשם. הורים צעירים רבים חשים שהם לא מספיק טובים. למעשה "הם לא מספיק טובים" בעיני עצמם כבר ברגע שהתינוק מגיח לאוויר העולם.

מור אסאל, מחברת הספר "מלידה ועד גיל שנה – המדריך הישראלי המלא לטיפול בתינוק": "ממש מהתחלה. מהרגע שנולד לי הילד הבכור, ואני מותשת לחלוטין מלידה מבהילה, הבטתי באבא שלו, אוסף אותו בחיבוק גדול, שמה, טבעי, והרגשתי אשמה שאני רק רוצה לישון".

הורות פאסיבית
ריכוך הסמכות ההורית נולד כחלק

מהבשלה של תהליך אבולוציוני מתמשך: עלייה ברגישות לזכויות הילד ולצרכיו כאדם, תוך ריסון החינוך הדכאני. אחת התוצאות החיוביות היא ירידה עקבית בהתעללות (פיסית ונפשית) בילדים חסרי ישע. אבל מה שהתחיל כאיזון של הקצנה הפך עם הזמן להקצנה חדשה.

החינוך הוא ביסודו תהליך מתמיד של בדיקה ולמידה של גבולות ואפשרויות מתוך מפגשי אינטרסים בין הילד להוריו. אבל לדור הורים שלא תורגל בעימותים, המשימה הזו קשה במיוחד. הם חשים שלא בנוח עם מתח מכל סוג שהוא, ומתקשים לנהוג בתקיפות ובאסרטיביות כאשר אלה נדרשות (בהקניית הרגלי שינה ועוררות, איפוק, נימוס, אכילה, ניקיון ועוד).

כיוון שרבים מה-צניקים חסרים את החוסן והנחישות הנדרשים מהורה תקיף, וכיוון שהם נוטים לראות בכל עימות התנהגות אלימה, הם יצרו מודל של הורות נסגנית (פאסיבית). הם מעדיפים לנהל שיחה עם הילד כאילו הוא אדם בוגר, מדברים על ליבו (לא אחת ממש מתחננים

שייאות לקבל את בקשתם), ונמנעים "מלתפוס פיקוד". רבים גם זקוקים לאישרור של הילדים שהם נהגו בסדר, כלומר שלא הגימו חלילה בתביעתם.

שיח בין אבא לילד
בן 4: "עומריקו, אל תשב על הרצפה. זה מלוכלך. עומריקו אבא מבקש, אבא מבקש יפה. נכון?"

שכיח כיום לראות גם ילדים קטנים שנוזפים בהוריהם (מדור ה-Y) ללא תגובה של ההורים, וכן הורים שעומדים אובדי עצות מול ילדים "שיצאו משליטה". משפטים כמו, "אבא, אין לך מושג, אתה לא מבין בזה כלום", או "אמא,

את מתחילה כבר לעצבן אותי", הם דוגמאות לא נדירות. מה שמעניין הוא שמשפטים מסוג זה אינם צורמים לאוזניהם של ההורים הצעירים כפי שהם צורמים לדורות מבוגרים יותר שעדים לאירוע. הדבר חילחל גם לפרסומות המשודרות בטלוויזיה, שבהן מראים ילדים הנוזפים (די בחוצפה) בהוריהם, ולעיתים אף לועגים להם, לתרועת הצופים. התופעה יוצרת קשיים לא רק במסגרת המשפחתית, אלא גם

במסגרות חינוכיות אחרות, כמו גני ילדים ובתי-ספר יסודיים, שבהן הגננות והמורים החדשים הם מדור ה-Y. כתוצאה מכך נעשה קשה יותר ויותר למבוגרים שגדלו על ערכים של איפוק, נימוס וכיבוד הזולת לשהות במרחבים ציבוריים הומיים, כגון

מסעדות, בתי קפה, ספריות או תחבורה ציבורית. הילדים הקטנים סביבם זוחלים בין הרגליים, עולים על הכיסאות, צועקים, מתפרעים, בוכים ומרעישים בזמן שהוריהם שותקים ולעיתים אף נהנים מהמחזה.

תחרות עם הסמארטפון

בעבר היה נהוג למדוד את משך הזמן שבו מבליים ההורים עם ילדיהם כסימן לאיכות ההורות. היום מדד זה נעשה רלבנטי פחות, כי משך השהות אינו מעיד בהכרח על טיב היחסים. הסיבה היא הסמארטפון. הורים רבים נמצאים ליד ילדיהם פיסית, אבל מנטלית הם רחוקים מאוד. בזמן שעיין אחת צופה בילד ואוזן אחת מאזינה לו, העין והאוזן האחרות מרוכזות במסך הקטן. עמוק בפנים ההורים יודעים שיותר בריא להם ולילדיהם שיתנתקו, אבל לרבים אין האומץ או היכולת לקחת הפוגה דיגיטלית. רבים רק "מציצים" כדי להתעדכן פה ושם, אבל כידוע הסמארטפון הוא מלכודת של תשומת לב בלתי-פוסקת. שכיח לראות הורה כשידו האחת בעגלת תינוקות וידו השנייה מקלידה. כך נוצרת מעין "הורות מגומגמת" ("מצטערת חמודה, אמרת משהו?"). הם אולי מרמים את עצמם, אבל בוודאי לא את הילדים. אלה מבינים שהסמארטפון פשוט מעניין את הוריהם יותר מהם.

אילו השפעות רחוקות טווח יהיו לתופעה זו על הקשר בין הורים לילדיהם, ועל ההתפתחות הרגשית והחברתית של הילדים? ימים יגידו. בעבר, ילדים באו

חשבון עם הוריהם על שבילו יותר מדי זמן בעבודה והזניהו אותם. אולי בעתיד הם יבוא חשבון עם ההורים על שבילו יותר מדי זמן עם הסלולרי. מצד שני, היום גם פעוטות משחקים בסמארטפון ושקועים בו, כך שהנתק הוא הדדי.

כאן טמונה הפופולריות העולה של סדנאות ובתי-ספר להורים, וגם של תוכניות טלוויזיה שבמרכזן יועצי הורות פיקחים ואסרטיביים שהפכו לסלבס, כמו מיכל דליות ("סופר נני") ופרופסור עמוס רולידר ("סדרת חינוך", "המדריך למי שמחנך", "אספת הורים").

"משמורת משותפת"

עם סבוש וסבתוש

אחד הפתרונות השכיחים למשבר ההורות של דור ה-Y הוא מעורבות גדלה של הוריהם (הסבא והסבתא) בטיפול בילדים (נכדיהם). למעשה, אפשר לזהות דפוס חדש: הסבא והסבתא הופכים למעין הורים שניים, ופעמים רבות אף מחליפים מבחינה מעשית את ההורים. הדבר נעשה שכיח גם משום שרבים מהורי דור ה-Y (בעיקר הסבתות) יצאו לפנסיה מוקדמת, והם כמהים לקשר עם הנכדים. הסבא והסבתא היום לא רק עושים בייביסיטר, אלא גם הולכים לעיתים לימי הורים, מממנים שכר לימוד ומתנות לנכדיהם, ועוזרים בשיעורי בית. הצורך של הורי דור ה-Y לסייע לילדיהם בצעדיהם הראשונים כהורים גדול במיוחד נוכח חוסר האונים שהאחרונים מקרינים. הם משדרים להוריהם "הצילו". קל להם לסייע גם כי אין מתח בין-דורי, והסיוע נעשה על בסיס חברי ומתוך מפגש אינטרסים. הצורך של הצעירים להיעזר בהוריהם

מיקור-חוץ לתפקידי ההורה

הקושי הגובר בתפקוד ההורי לצד התרחבות מגמת "מיקור-החוץ" לתחומים רבים, יוצרים שוק חדש ומתפתח של "שירותי הורות" – החל ממאמנות אישיות ומדריכות אימהות ועד ליועצות הנקה ושינה. חוסר האונים של ההורים הצעירים, ואולי גם העצלות, חוסר הביטחון והפחד מטעויות ומכישלון, הביאו לכך שילדים נשלחים אפילו לאימונים פרטיים בבעיטה בכדור. אפשר לטעון שמאמן מוסמך תמיד טוב יותר מהורה חובבן. מנגד, התופעה הזאת מגדילה את האין-אונות ההורית, ומחלישה עוד יותר את מעמדם של ההורים בעיני הילדים. צעירים רבים מודעים לצורך להציב גבולות לילדיהם, אבל אינם יודעים כיצד ליישם זאת בפועל, ומתקשים לעשות זאת גם מבחינה נפשית. עיתונאי בן 32, אב לילדה בת שנתיים: "אני יודע שהיא צריכה גבולות. אני רוצה לסמן לה אותם. אני פשוט לא יודע איך."

בגידול הילדים נובע מכמה סיבות נוספות: ראשית, הביולוגי הוא צורך בסיסי עבורם ויש להם קושי לממן בייביסיטר; שנית, רבים מהם עובדים שעות ארוכות, בתנאי תעסוקה דרקוניים, ומתקשים להיות עם הילדים אפילו בזמן מחלה, והסבא והסבתא מוזעקים להציל את המצב; שלישית, אוזלת היד של מערכת החינוך מחייבת מבוגר נוסף שיסייע לילדיהם בלימודים.

נעמה קסרי, זוכת העונה הראשונה של "הישרדות", בעלת מכוני אסתטיקה ומגישת טלוויזיה: "אני לא מתייפייפת, אני אומרת את מה שאנשים חושבים ולא אומרים. בשלוש השנים הראשונות של בני הבכור אמא שלי גידלה אותו. אני הייתי פול גז על הקריירה שלי – לעשות טלוויזיה, לפתוח סניפים, יצאתי לכבוש את העולם צעירה, מפומפמת, עם הסכין בין השיניים – וזה בלתי אפשרי כשמוציאים ילד בארבע מהגן. אז אולי לא אזכה במדליית 'אם השנה' לפי קריטריונים שזרם מסוים מכתוב, אבל יש זרם אחר שמבין את הצורך להוריד הילוך בהורות... זה שאני אמא לא אומר שאני צריכה להיות בכלא". התופעה של הורים צעירים שנעזרים באופן אינטנסיבי בהוריהם בגידול הילדים עולה בקנה אחד עם תופעת הקן שאינו מתרוקן. אפשר שלפנינו ניצנים של חזרה לדפוס חיים טרום-תעשייתי, כלומר חיים משותפים בשבט משפחתי רחב ("חמולה"), שבו האחד עוזר לאחר.

